

Brüssel, 12.3.2019
COM(2019) 133 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

määruse (EL) 2016/369 (erakorralise toetuse andmise kohta ELis) hindamise kohta

{SWD(2019) 97 final}

Sisukord

I. SISSEJUHATUS.....	2
II. HINDAMISE EESMÄRK JA ULATUS	3
III. PEAMISED JÄRELDUSED.....	4
IV. JÄRELDUSED JA EDASISED SAMMUD	8

I. SISSEJUHATUS

1. Nõukogu 15. märtsi 2016. aasta määrus (EÜ) 2016/369 erakorralise toetuse andmise kohta liidus (edaspidi „määrus“) jõustus vastuvõtmise kuupäeval ja hõlmas kolme aasta pikkust ajavahemikku (2016–2019). Määruses käsitletakse jätkuvalt rändesurvest tulenevaid erakordseid humanitaarprobleeme liidu välispiiridel. Kõnealuse määruse alusel ette nähtavat erakorralist toetust võib anda ka looduskatastroofide või inimtegevusest tingitud katastroofide korral eeldusel, et katastroofi erakordsel ulatusel ja mõjul on tõsised ja laiaulatuslikud humanitaartagajärjed ühes või mitmes liikmesriigis, ning ainult erakorralistel asjaoludel, kui ükski muu liikmesriikidele ja liidule kättesaadav vahend ei osutu piisavaks. Kõnealuse määruse alusel loodud instrumendile viidatakse käesolevas dokumendis läbivalt kui erakorralise toetuse rahastamisvahendile.
2. Erakorralise toetuse rahastamisvahendi üldeesmärk on anda vajaduspõhist erakorralist toetust, et hoida inimelusid, hoida ära ja leevendada inimeste kannatusi ning säilitada inimväärikust, täiendades mõjutatud liikmesriikide võetud meetmeid. Erakorralise toetuse rahastamisvahendist rahastatavaid erakorralise toetuse meetmeid võivad ellu viia komisjon või ELi humanitaarpartnerid, sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid, vajalikke teadmisi omavad liikmesriikide spetsialiseeritud talitused või rahvusvahelised asutused ja organisatsioonid, kes on sõlminud komisjoniga partnerluse raamlepingud (edaspidi „raamleping“) või kuuluvad finants- ja haldusraamistiku lepingu reguleerimisalasse.
3. Seni oli ainuke erakorralise toetuse rahastamisvahendi kaudu rahastatav sekkumismeede suunatud Kreekas toimuva pagulaskriisi lahendamisele, sest Kreeka oli ainuke liikmesriik, mis vastas täielikult kõnealuses määruses kehtestatud toetuskõlblikkuse kriteeriumitele. Toetuse aktiveerimise põhjus Kreekas oli seotud eri teguritega, sealhulgas saabujate suur arv, Lääne-Balkani piiri sulgemine ja asjaolu, et Kreeka muutus transiidiriigist vastuvõtvaks riigiks, ehkki riik ei suutnud ennegi äsja saabunute põhivajadusi rahuldada. Lisaks ei olnud võimalik ühegi teise ELi ega liikmesriigi rahastamisvahendi kaudu anda erakorralist abi sellises mahus ja sellise kiirusega.
4. ELi maksimaalse panusena tehti Kreekale erakorralise abina erakorralise toetuse rahastamisvahendi kolme aasta pikkuseks aktiveerimisperioodiks kättesaadavaks kokku 650 miljonit eurot¹. Kogu selle aja vältel määrati erakorralise toetuse rahastamisvahendi programmid igal aastal kindlaks erakorralise toetuse tegevusprioriteete käsitlevas dokumendis, mis oli humanitaarabi organisatsioonidele juhiseks, et aidata neil ette valmistada ettepanekuid Kreekas võetavate meetmete jaoks. Kokku rahastati erakorralise toetuse rahastamisvahendist 29 operatiivmeedet, mida viisid ellu komisjoni 18

¹ Nagu sätestatud erakorralise toetuse rahastamisvahendi toetuse andmise otsustes, eraldati 2016. ja 2017. aastal toetuse maksimaalsest kogusummast igal aastal kokku 1 % komisjoni tehnilise abi jaoks, samas kui 2018. aastal moodustas selline abi 0,5 % eelarvest.

humanitaarabi partnerit järgmistes valdkondades: peavarju pakkumine, peavarju pakkumise ala haldamine, sularahatoetused, vahendite jagamine (v.a toit), kaitse, haridus, toiduabi, tervishoiuteenused, sh psühhosotsiaalne tugi. Erakorralise toetuse rahastamisvahendi juhtalgatusega, milleks on integratsiooniks ja majutuseks antav erakorralise toetuse programm, tagati majutus enam kui 50 000 inimesele, samuti ettemaksega sularahakaardid enam kui 65 000 pagulasele ja rändajale. Lisaks aitasid erakorralise toetuse rahastamisvahendi raames võetud meetmed kaasa riigi vastuvõtusuutlikkuse suurendamisele ning mandriosas paiknevates laagrites loodi ligikaudu 35 000² majutuskoha.

II. HINDAMISE EESMÄRK JA ULATUS

5. Määruse artikli 8 lõikes 2 sätestatakse, et hiljemalt 17. märtsiks 2019 peab komisjon esitama nõukogule hinnangu määruse toimimise kohta koos käesoleva määruse tulevikku käsitlevate soovitustega ning, kui see on asjakohane, esitab ettepanekud selle muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks.
6. Hinnangu andmisel tuginesid komisjoni talitused ka sõltumatule välisuuringule. Hinnangu tulemusi, kasutatud metoodikat ja saadud õppetunde kirjeldatakse komisjoni talituste töödokumendis, mis on käesolevale aruandele lisatud.
7. Komisjoni talituste töödokumendis antakse hinnang erakorralise toetuse rahastamisvahendist rahastatud meetmete elluviimise kohta, analüüsides pooleliolevatest ja lõpule viidud tegevustest saadud kogemustele tuginedes seda, mil määral määrus oma eesmärgi täidab. Hinnangus püütakse seega tuvastada kehtiva õigusraamistiku ja tegevusviiside tugevused ja nõrkused. Kogutud tõenditele tuginedes tehtud järelduste alusel käsitletakse komisjoni talituste töödokumendis ka saadud õppetunde, pidades silmas rahastamisvahendi aktiveerimist tulevikus.
8. Komisjon leiab kokkuvõttes, et hinnangu ülesehitus ja uurimisküsimused on adekvaatsed ning põhinevad kindlal metoodilisel lähenemisviisil. Siiski on ilmnenu ka teatud piiravad asjaolud. Need puudutavad peamiselt hinnangu ajastust. Esiteks oli mitu erakorralise toetuse rahastamisvahendist rahastatavat meetet hinnangu koostamise ajal veel pooleli. Seega ei olnud mõned lõpparuanded kättesaadavad ning koos kvantitatiivsete andmete vähesusega mõjutas see eeskätt tõhususe kriteeriumi hindamist. Teiseks oli liiga vara hinnata erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete edukat üleandmist liikmesriikide ametiasutustele ja/või konkreetsete tegevusi, mida rahastatakse teistest ELi rahastamisallikatest, nagu Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (AMIF), sealhulgas selle erakorralise abi toetuskava (EMAS).
9. Üldtoodut silmas pidades pakutakse käesolevas aruandes valikuvõimalusi erakorralise toetuse rahastamisvahendi määruse tulevikuks.

² Mõned nendest majutuskohadest olid ajutised ja need suleti hiljem.

III. PEAMISED JÄRELDUSED

10. Komisjoni talituste töödokumendis tuginetakse hinnangu andmisel komisjoni parema õigusloome suunistes sätestatud viiele kohustuslikule kriteeriumile: i) asjakohasus, ii) tulemuslikkus, iii) tõhusus, iv) sidusus ja v) Euroopa lisaväärtus. Hinnati ka lisakriteeriumi, milleks oli vi) kestlikkus. Peamised tulemused on kokku võetud järgmistes lõikudes.
11. Erakorralise toetuse rahastamisvahendi sekkumistegevus on olnud **asjakohane** ELi rände- ja pagulaskriisi humanitaaraspektide puhul. Kokkuvõttes ilmnes määruse asjakohasus järgmisest:
- Määrus tagas väga vajaliku toetuse liikmesriikidele ja seega ka nende riiklikele ametiasutustele, et reageerida kiiresti uutele humanitaarabivajadustele, millega seisis silmitsi muutuv hulk abisaajaid.
 - Erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete suunamine vahetult ELi humanitaarpartnerite kaudu võimaldas kriisile kiiresti ja tõhusalt reageerida.
 - Erakorralise toetuse vahendi õigusraamistiku paindlikkus võimaldas tegevust kujundada ja kohandada kohapealsete muutuvate vajaduste järgi ja vahel äärmiselt lühikese etteteatamisajaga.
12. Erakorralise toetuse rahastamisvahendi aktiveerimise ajal oli **tagatud sidusus** ja vastastikune täiendavus **olemasolevate ELi ja riiklike instrumentidega, samuti sidusus nelja humanitaarabi põhimõttega**, milleks on inimlikkus, neutraalsus, sõltumatus ja erapooletus. Vahend täiendas nii riiklike ametiasutuste kui ka teiste ELi vahendite raames võetud meetmeid. Erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmeid kavandati ja viidi ellu humanitaarpõhimõtteid täielikult arvesse võttes. Kokkuvõttes ei täheldatud erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete elluviimise ajal mingit kattuvust teiste ELi ega riiklike vahenditega. Vahendi sidusust kinnitasid järgmised tulemused:
- Komisjoni loodud koordineerimismehhanism eri talituste (komisjoni struktuurireformi tugiteenistus, rände ja siseasjade peadirektoraat, kodanikukaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraat), humanitaarpartnerite ja riiklike ametiasutuste vahel oli põhitegur, mis aitas vältida kattumist ja tagada sünergia.
 - Suurimad saavutused, mis aitasid koordineerida ELi reaktsiooni pagulaskriisile, oli komisjoni kui kõigi oluliste osalejate koordineerija *roll*, samuti Kreeka ametiasutuste poolt vastu võetud rahastamiskavad, mis olid strateegiadokumentideks kriisile reageerimisel.
 - Komisjoni kohapealset esindatust, järjepidevat seiret kohapealsete meetmete elluviimisel ning konkreetsete humanitaarabi andmist puudutavate teadmiste

jagamist peeti eriti oluliseks teguriks sidususe ja positiivsete tulemuste tagamisel.

13. Erakorralise toetuse rahastamisvahend on kokkuvõttes osutunud **tõhusaks** vahendiks, sest selle meetmed on saavutanud oma eesmärgi, olles suunatud esmastele humanitaarivajadustele ja pakkudes seega kiiret abi sihtrühma kuuluvatele abisaajatele. Mis veelgi olulisem – võrreldes algusega, st 2016. aastaga, on pagulaste ja rändajate olukord paranenud. Vahendi tulemuslikkust peegeldavad järgmised põhitulemused:

- Erakorralise toetuse rahastamisvahendi raames võetud meetmed saavutasid oma eesmärgi, aidates hoida inimelusid, hoida ära ja leevendada inimeste kannatusi ning suurendada mõjutatud inimeste inimväärikust.
- Abisaajate vajadusi rahuldati mitut sektorit hõlmanud lähenemisviisi kaudu, mis hõlmas majutuse pakkumist, mitmetarbelisi sularahatoetusi, vett, sanitaar- ja hügieeniteenuseid, tervishoiuteenuseid, kaitset ja haridust.
- Erakorralise toetuse rahastamisvahendi töömeetod (meetmete elluviimise edasisuunamine komisjoni väljakujunenud humanitaarpartneritele) osutus kiire ja paindliku lahenduse pakkumisel samuti tõhusaks.
- Koostöö kohalike asutustega, sh kohalike omavalitsustega, mängis olulist rolli juhtalgatuse „Erakorraline toetus lõimumiseks ja majutuseks“ põhieesmärkide saavutamisel.

Ehkki erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete tulemuslikkuse puhul ei täheldatud Kreekas suuri takistusi, juhtiti kriisi alguses tähelepanu mõningatele probleemidele. Näiteks *strateegilisel tasandil* oli peamine tegur, mis mõjutas erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete tulemuslikkust, rändajate ja pagulaste pidev vool Kreekasse. Lisaks olid riiklikud ametiasutused olukorra tõttu ülekoormatud ega määratlenud alguses selget riiklikku strateegilist lähenemisviisi pagulas- ja rändekriisi ohjamiseks. Alguses esines probleeme ka meetmete koordineerimisel, peamiselt asjaomaste osalejate (st vastavad komisjoni talitused, riiklikud ametiasutused ja komisjoni humanitaarpartnerid) vahel, kuid koordineerimist ja koostööd tõhustati ja täiustati erakorralise toetuse rahastamisvahendi sekkumise ajal Kreekas veelgi. *Operatiivtasandi* probleemid olid seotud kõikuvate andmetega abisaajate arvu (st saabunud pagulaste ja rändajate arv) kohta. Seda tasakaalustas siiski erakorralise toetuse rahastamisvahendi paindlikkus muutuvate vajadustega kohanemisel ning komisjoni kohapealsete ekspertide tehtud põhjalik seire. Mõlemad elemendid olid vajaduste tõhusal rahuldamisel olulised.

14. Eraldised erakorralise toetuse rahastamisvahendi eelarvest, sealhulgas iga-aastased finantsotsused, olid õigeaegsed ja peegeldasid konkreetseid vajadusi. Kokkuvõttes oli erakorralise toetuse rahastamisvahendist rahastatud meetmete **tõhusus** piisav ning see paranes rakenduspärioodi vältel. Kuna sekkumine Kreekas erakorralise toetuse

rahastamisvahendi raames oli ELis omalaadsete seas esimene, ei ole seda võimalik lõpuni võrrelda ELi sekkumistega kolmandates riikides, sest kontekst ja asjaomased tegurid olid erinevad. Sellegipoolest ilmnis erakorralise toetuse rahastamisvahendi raames toimunud sekkumise võrdlusest teiste samalaadsete ELi sekkumistega kolmandates riikides, nagu näiteks Egiptus, Jordaania, Liibanon ja Türgi, et erakorralise toetuse meetmete elluviimise keskmine kulu oli Kreekas kokkuvõttes väiksem kui teiste samalaadsete sekkumiste puhul. Analüüs näitas aga ka erinevat tõhususe taset eri sektorites. Näiteks tuvastati suur kulutõhusus sellistes sektorites nagu tervishoiuteenused, põhivajaduste rahuldamiseks antav abi mitmetoetstarbeliste sularahatoetuste kujul ning toiduga kindlustatus ja elatusvahendid, samas kui suuremat tõhusust oleks võinud saavutada kaitse- ja majutusteenuste valdkonnas.

Ehkki suuri takistusi erakorralise toetuse rahastamisvahendist rahastatud meetmete ratsionaliseerimiseks ei olnud, mõjutasid kulutõhusust samad tegurid, mis mõjutasid ka erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete tõhusust ja millele eespool viidati (st riiklike ametiasutuste piiratud suulikkus ja koordineerimine jne). Probleemid olid konkreetsemalt seotud riigisisese piiratud taristuga ning teenustega kõiguvahel mahus põgenike ja rändajate nõuetekohaseks vastuvõtmiseks, samuti sellega, et laagrid/majutuskohad olid liikmesriigis hajutatud. Need probleemid mõjutasid erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete kulutõhusust eeskätt toetuse aktiveerimise alguses (st 2016. aastal), arvestades meetmete Kreekas käivitamisel tekkivaid suuremaid toetuskulusid (st laagrite/peavarju pakkuvate paikade loomine, et täita eesmärgiks seatud 35 000 kohta). Aja jooksul olukord aga paranes ning seda mõjutasid ka komisjoni võetud leevendusmeetmed, mis hõlmasid muu hulgas:

- partnerite julgustamist suurendama kohalike töötajate ja vabatahtlike palkamise mahtu (ja vähendama kodumaalt lähetatud töötajate suurt osakaalu) ning looma partnerlusi kohalike valitsusväliste organisatsioonidega;
- komisjoni humanitaarpartnerite ärgitamist tõhusust parandama, võttes appi mastaabisäästu (näiteks koondades üheks programmiks kokku erinevad ja alguses mitme humanitaarpartneri ellu viidud sularahatoetuste programmid);
- komisjoni ranget seiret erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete üle, et aidata toetada kulutõhusaid alternatiive.

Need kogemused võivad anda kasulikku teavet, arvestades üldist eesmärki, milleks on hädaabioperatsioonide kulutõhususe suurendamine.

15. Erakorralise toetuse rahastamisvahendi raames toimunud sekkumine Kreekas andis konkreetse **Euroopa lisaväärtuse** mõjutatud liikmesriigis kriisile reageerimiseks, sest seeläbi tegeleti kujuneva humanitaarabi vajadusega, mida ei oleks suudetud rahuldada ei riiklike ega teiste ELi vahenditega. Järgmised neli erakorralise toetuse rahastamisvahendi peamist eripära toetasid meetmete Euroopa lisaväärtust:

- kiire reaktsioon suuremahuliste meetmete puhul;

- paindlik kohanemine arenevate vajadustega;
- komisjoni talituste asjatundlikkus humanitaarmedetmete vallas, kohapealsete ekspertide olemasolu, samuti väljakujunenud humanitaarpartnerid;
- valitsusväliste organisatsioonide kiire mobiliseerimine, mida ei oleks olnud võimalik rahastada ühestki teisest ELi vahendist.

Euroopa lisaväärtus hõlmas ka selliste teadmiste ja sellise oskusteabe edasiandmist, mida erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmed on kohalikele organisatsioonidele ja riiklikele osalistele sekkumise tulemusel andnud. Komisjoni suutlikkus luua partnerlusi kohalike kodanikuühiskonna osalistega kui humanitaarabi rakendavate partneritega andis lisaväärtuse, sest võimaldas reageerimisse lõimida äärmiselt vajalikud kohalikud teadmised.

16. Ehkki erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete **kestlikkust** oli liiga vara hinnata, kuna mitu meetet oli veel pooleli, näitasid komisjoni talituste töödokumendis üksikasjalikult kirjeldatud tulemused sellegipoolest, et mitmeid meetmeid on selle tagamiseks siiski võetud:

- kõik komisjoni humanitaarpartnerid võtsid kestlikkust arvesse meetmete kavandamisel ja elluviimisel ning kestlikkus ja väljumisstrateegiad peegeldusid ka 2018. aasta erakorralise toetuse tegevusprioriteetide strateegias;
- ELi rahastus juhtalgatuste jätkamisele teiste ELi vahendite kaudu on tagatud (AMIFI/EMASI delegatsiooni kokkulepped 2019. aastaks allkirjastati Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga (UNHCR), Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga (IOM) ja UNICEFIGa 20. detsembril 2018);
- asjaomaste osaliste, s.t komisjoni talituste, riiklike ja kohalike ametiasutuste (sealhulgas kohalike omavalitsuste), partnerite ja kohalike organisatsioonide vahelist kooskõlastamist on erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete tulemusel täiustatud;
- teadmiste vahetus ja suutlikkuse suurendamine on juurutatud nii kohalikes organisatsioonides kui ka riiklikes asutustes, et meetmete jätkumine oleks võimalik;
- lisameetmed, mida rahastavad teised komisjoni talitused, näiteks komisjoni struktuurireformi tugiteenistus ning rände ja siseasjade peadirektoraat, toetavad samuti erakorralise toetuse rahastamisvahendi raames Kreekas võetud meetmete kestlikkuse aspekti.

IV. JÄRELDUSED JA EDASISED SAMMUD

17. Võttes arvesse komisjoni talituste töödokumendi tulemusi, selle hinnangut nii kvalitatiivsetele kui ka olemasolevatele kvantitatiivsetele tõenditele, samuti praktilisi kogemusi ja saadud õppetunde, on komisjoni üldine järeldus, et erakorralise toetuse rahastamisvahendi aktiveerimine ja selle raames toimunud sekkumine Kreekas oli positiivne ning saavutas määruses sätestatud eesmärgid. Tuleks siiski märkida, et erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete elluviimine ja seega selle hindamine tuginevad üksnes erakorralise toetuse rahastamisvahendi aktiveerimisele Kreekas. Seetõttu on oluline teha vahet probleemidel ja soovitustel, mis on asjakohased määruse õigusraamistikku ja aktiveerimise jaoks, ning nendel, mis on asjakohased Kreeka konkreetsetes kontekstis tehtu jaoks.
18. Komisjoni arvates võimaldas erakorralise toetuse rahastamisvahendi aktiveerimine täita määruse eesmärgi seeläbi, et see tagas vajaliku struktureeritud humanitaarabi ja taristu loomise reageerimaks hädaolukorrale, millega Kreeka silmitsi seisis. Aktiveerimise ajastus oli asjakohane ning võimaldas luua silla algse hädaolukorra ja praeguse sihipärasema reageerimise vahel. Osutatud teenuste kvaliteet oli rahuldav ning tegevuste kestlikkus oli tagatud ning see toimus erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete sujuva üleandmisega teistele rahastamisallikatele. Komisjon soovib seetõttu erakorralise toetuse rahastamisvahendi aktiveerimine praegu lõpetada.
19. Mis puutub konkreetsetesse määrusesse, siis pakutakse komisjoni hinnangus erakorralise toetuse rahastamisvahendi määruse tuleviku kohta välja kolm valikuvõimalust:

1) Tunnistada määrus 2016/369 kehtetuks

Selleks et nii laiaulatusliku olukorraga kiiresti ja tõhusalt tegeleda, oli erakorralise toetuse rahastamisvahendi sekkumine asjakohane, arvestades humanitaarkriisi rõhuvaid tagajärgi, millega Kreeka toona silmitsi seisis. Nii määruse töömeetod kui ka õigusraamistik võimaldasid paindlikult ja kiiresti reageerida. Meetmed viidi ellu komisjoni kogenud talituste kaudu ning humanitaarpartneriiks olevate organisatsioonide toetuse mobiliseerimisega. Partnerid tegid koostööd nii riiklike ametiasutuste kui ka kohalike organisatsioonidega, pakkudes neile vastutasuks meetmete kestlikkuse suurendamise eest suutlikkuse suurendamist ja teadmiste edasiandmist.

Määruse õigusraamistik on seega piisavalt sobilik ja paindlik, et toetada liikmesriiki, kes seisab silmitsi samalaadse või mõnda muud tüüpi erakorralise olukorraga (ja mis vastab toetuskõlblikkuse kriteeriumitele), väljendades Euroopa solidaarsust ja tuginedes Euroopa Komisjoni humanitaarabi andmist puudutavatele teadmistele, juhul kui selline vajadus kerkib.

Seega jätkaks määruse kehtetuks tunnistamine ELi ilma vahendist, mis sobib oma otstarbest lähtuvalt ELi piires toimuva erakordse ulatuse ja mõjuga humanitaarkriisile reageerimisel, nagu ilmnes ka komisjoni talituste töödokumendist. Lisaks lubab

erakorralise toetuse rahastamisvahendi määruse reguleerimisala juba praegu selle rakendamist üksnes siis, kui liikmesriigi suutlikkust kurnab inimtegevusest tingitud katastroof või looduskatastroof või kui valitsevad erakorralised asjaolud, kus mitte ükski teine liikmesriigi või liidu käsutuses olev vahend ei ole piisav.

Komisjon seega seda valikuvõimalust ei soovitaks.

2) Muuta määrust 2016/369

Komisjon leiab, et määrust ei ole vaja muuta. Puuduvad tõendid, mis toetaksid õigusraamistiku muutmise vajadust.

Mis puutub erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete elluviimisesse Kreeka konkreetsetes kontekstis, siis leiab komisjon, et erakorralise toetuse rahastamisvahendi aktiveerimise käigus tuvastatud probleemid, sh vajaduste muutuv olukord Kreekas ning ülekoormatud suutlikkus ja riiklike ametiasutustega kooskõlastamine, mis meetmete tulemuslikkust ja tõhusust eriti mõjutasid, on nn välised tegurid. Need ei ole otseselt seotud erakorralise toetuse rahastamisvahendi õigusraamistikuga, vaid seotud mõjutatud liikmesriigi olukorraga.

Kui tulevikus tekib vajadus toetuse aktiveerimise järele, on parandamist vajavad aspektid seotud vahendi toimimise, mitte õigusraamistikuga, näiteks koordineerimisstruktuuride loomine, samuti asjaomase liikmesriigi (asjaomaste liikmesriikide) kohaliku suutlikkuse varajane väljaselgitamine kohalike/riiklike organisatsioonide võimalikuks varajaseks kaasamiseks. Seega võiks saadud õppetunde ja soovitusi toetuse võimalikuks tulevaseks aktiveerimiseks arvesse võtta erakorralise toetuse rahastamisvahendi meetmete ülesehituse kohandamisel asjaomase liikmesriigi vajadustele ja kontekstile, ilma et selleks oleks vaja määrust ennast muuta.

Komisjon seega seda valikuvõimalust ei soovitaks.

3) Määrust 2016/369 mitte muuta

Peale eespool esimese valikuvõimaluse all tõstatatud aspektide annab määruse muutmata jätmine, hoides samas selles ette nähtud erakorralise toetuse andmist n-ö ooterežiimil, ELile vahendi, millega toetada ühte või mitut liikmesriiki nende territooriumil ette tuleva ükskõik millise erakordse ulatusega tulevase (ja mitte ainult rändega seotud) kriisi humanitaartagajärgedele reageerimisel.

Erakorralise toetuse rahastamisvahend on ainuke vahend, mis on loodud reageerimiseks ebatõenäoliste, kuid suure mõjuga sündmustele ELis; nõukogu saab selle komisjoni ettepaneku alusel kiiresti aktiveerida ning see täiendab ELi liikmesriikide meetmeid nende riikliku pädevuse raames. Kokkuvõttes väljendab erakorralise toetuse rahastamisvahend Euroopa solidaarsust ning näitab ELi kodanikele Euroopa lisaväärtust – kaitsta neid, kes seda vajavad.

Nn ooterežiimi võimalus ei avaldaks eelarvele mõju seni, kuni erakorralise toetuse andmist ei aktiveerita. Märge „pro memoria“ tuleks Euroopa Liidu eelarvesse alles jätta.

Seetõttu soovitab komisjon seda valikuvõimalust.

20. Tänu õppetundidele ja tuginedes senistele kogemustele, ootab komisjon sidusrühmadelt tagasisidet, mis on ka edaspidi peamine täiustuste tegemise tõukejõud.